

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**De Rebus Iaponicis, Indicis, Et Pervanis Epistolæ
Recentiores**

Hay, John

Antverpiae, 1605

Qvo Tempore Qvo Qve Modo Initium datum fuerit persecutioni. Capvt II.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61204](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61204)

suspensi hæsimus, orationibusq; & sanctis sacrificiis rem Deo commendauimus, vsque ad decimum quartum diem Ianuarii nonagesimi septimi, quo à variis Christianis litteræ allatae quibus significabatur Patres Societatis decreto regio minime contineri. Sed nec sic animi nostrorum, qui Nangasachi deprebant, acquieuerunt, donec ab ipsis Patribus nostris Mecebus litteræ afferrentur ad diem Ianuarii septimum-decimum, deinde aliæ recentiores à quodam fratre nostro in hanc rem datae per a P. Organtino amandato, vt tanquam oculus testis in re omnia, quæ accidissent, commemorare posset.

QVO TEMPORE QVO VE MODO INITIUM
datum fuerit persecutioni.

CAPVT II.

CVM Episcopus ad septimum Decembris Ozaca discessisset, & iam sex milliaria nauigando in flumine quodam profecisset, coactus est in eius faucibus hæere, donec secutus ventus afflaret. Sed mora diuturna nõ fuit, nã postero die, quæ ceter erat immaculatæ conceptioni purissimæ Dei Matris, fauces aura & mari vela fecit versus Nangasachium.

Ante hunc Episcopi discessum, P. Organtinus aliique de fratris Ozacam eius visendi sanctaque benedictione fruendi causa profecti fuerant, & ideo Ozacæ remanserunt; vbi altera Conceptionis eos conuenit Paulus Ochinda cognatus Ciunagordorum regnorum Domini, retulitque P. Organtino, se audiuisset à quodam medico, qui inuisebat quendam consanguineum suum ægrum, quidnam Iacuinus regius medicus paulo ante Ciunagordono narrasset. Christiani, aiebat ille, quemadmodum cognoscunt atque ipsi Patres magna libertate & licentia hoc tempore vtuntur in propaganda sua lege; quod certe intolerabile est, & in magnum præiudicium Iaponicorum Regnorum, quæ Diis Chamis & Fancis consecrata sunt, cedit. Dum ergo omnem venor & capto occasione eos Regi nostro deferendi, vt seuerè eos castigauerim omnino peropportuna se obtulit occasio, Regem que nullam mora interposita de tota re certiorè reddidi. Erat, fateor, tunc quidem multis implicitus negotiis, sic vt ad sermonem meum non cunctaretur, nec responsum daret: sed non dubitabo, secundo eundem inculcare sermonem, & credo, pro meritis eos castigabit. *Verè tibi confirmo me toto pectore ab ista lege abhorre.*

Hoc colloquium fuit Iacini, Paulo Ochindæ, vt dicebamus, à Medico enarratum. Qui medicus postea subiecit, plurimum se dolere, Iacinum talia in Christianos moliri, se enim inter illos permultos habere amicos. Hac re cognita P. Organtinus ilico misit fratrem nostrum ad Iosephum Augustini fratrem tum Ozacæ agentem, rogatum, num Regi quippiam dictum esset de nostris: cumque responderet, nihil sibi constare, frater ei retulit quæ à Paulo Ochinda narrata erant P. Organtino. Et mox subiecit Dominus Iosephus, fieri posse, vt hæc acciderint: se enim superioribus diebus audiuisse ipsum Iacinum dicentem, Dum perpenderet res fratris mei Augustini, vehementer dolere sibi, Ducem belli tanta virtute præditum, rebusque præclare gestis tam illustrem, quo tempore summis eum conueniebat à regia Maestate affici præmiis, infelicissimos contra omnium expectationem habere successus: certò autem sibi constare, nullam aliam eius rei causam esse, quam quod per summam obstinationem nollet renunciare Christo, pluriusque faceret Euangelium, quam Deos Iaponios; quorum vltice pœna factum sit, vt superiorum annorum omnium officia & beneficia iam à Rege pro nihilo habeantur.

Eodem die sub noctem Dominus Iosephus è propugnaculo reuersus venit ad ædes nostras, & dum, vt sit, colloquitur cum Patribus, ecce interuenit famulus Christianus Farimondoni Ozacensis Gubernatoris, indicatque Dominum suum mandasse cuidam è famulis, vt quæreret ædes Patrum, easque fida custodia muniret: paulo antè Regem sibi dixisse, se velle omnes è medio tollere. Ad hunc sermonem Iosephus lachrymas tenere non potuit, vidensque alia consilia quærenda, cœpit cum dira obtestatione compellere nostros, vt ante aduentum ministrorum Farimondoni domo excederent, & se in locum aliquem retrusum abderent, donec de voluntate Regis manifestius cõstaret. Domine (respondit P. Organtinus) desiderium nostrum & gloria nostra est, pro prædicatione doctrinæ Christi Saluatoris nostri qualemcumque contumeliâ imò mortem ipsam sustinere, & ideo omni hora parati sumus ad mille mortes pro Domino, cui seruimus, & pro salute Christianorû, quorû causa ex tã remotis orbis partibus per tot discrimina rerum aduenimus, fortiter perferendas. An ergo existimas latebrarum beneficio defugiendam nunc mortem, quam Dominus noster per tam sanctam tamque gloriosam occasionem nobis offert? mortem, inquam, quæ paulo antè, à nobis tan topere desiderata, fugiebat? Verùm cum Iosephus vna cum aliis

Christianis vehementius pergerent vrgere discessum nostrum adderentque, si Ministri Farimondoni inueniant simul quatuor Patres, Regem, si id rescierit, non nostris modo, sed etiam omnibus Christianis grauius succensurum, eo quod haec aenus existimaret in toto regno Meacensi vnum tantum haereticum iam aetate confectum inueniri; deinde Patres facile crimine contumaciae posse suggillari, quod contra expressum edictum vixerint Ozaca: His, inquam, rationibus nostri comites tandem cessere, & P. Organtinus cum P. Fracisco Rodriguez in domum Augustini, P. vero Petrus Moregion cum P. Fracisco Perre domum Sachendoni secessit.

Dum autem P. Organtinus in aedibus Augustini commoratus aduertit quendam e pueris honorariis domus esse consanguineum cuiusdam Musici, qui semper, uti gratissimus, assisteret Regi. Hunc ergo amandauit ad musicum, ut totius negotii summam expiscaretur. Abiit puer, & ex consanguineo cognouit verissima esse omnia quae dicerentur: qui addidit, sibi quod paulo ante a Rege idem dictum, occasionem autem fuisse huiusmodi: Hodie, inquit, Musicus, Tozza rediit Gemonogius cum Ciosugamo, Domino illius patriae, & schedulam attulit metum nauis. Inter caetera autem Gemonogius Regi retulit omnes in nauis aduectos esse Christianos, & inter eos multos religiosiores, quae hoc magis debere esse suspectam, quo pauciores merces, & plura arma aliaque instrumenta bellica deferret. (videtur autem id dixisse, ut hoc praetextu plures merces sibi vsurparet) Tum Tozcolama ira & furore aestuans respondit, se iam dixisse, pessimum esse rem esse, si legi Christianae publicandae locus detur in lapidibus, cumque prohibuerit omnem publicationem, tamen Falsceganam Patribus, qui e Philippinis aduenierant, eorumque fanisse, ut & legem suam annuntiarint, & Ecclesiam etiam contra edictum suum fabricarent. Aderat tunc praesens vnus e Falsceganae filijs, Regis autem licus, nomine Vhoio, & ad purgandum Patrem suum dixit: Excusatione vestra recte dicit. Et ideo Pater meus minime ignorat hanc displicitura V. Excell. sapientius eos monuit, ut a praedicatione absterent. Sed quia admonitioni non paruerunt, patens meus omnes eorum fautores annotauit. Non solum, subiunxit Rex, Philippini Patres legem a me vetitam, sed alii quoque praedicaunt, & inter eos senex quidam, (indicabat P. Organtinum) qui, ut mihi narratur, sub specie curandorum quorundam morborum in hac aula, homines baptizat. Ceterum est, utrosque luituros poenam suo sanguine: illos quoque Nagafachan curabo

curabo agi in crucem. Aderat id temporis præfatus Cicugendonus, qui cupidus mitigandi furorem regium, magno animo & humiliter dixit, Excellentia vestra iustas iræ causas habet, fateor; tamē hac vice etiam atque etiam rogo, vt benignitatem & clementiam suam erga Patres demonstrare velit, & vita eos donare. Quando tibi ita videtur, respondit Taicosama, tollam ē midio tantūna quinque vel decem, reliquos, post præcisas nares & aures, vbi in carris per urbem tractis omnium ludibrio expositi fuerint, in suas regiones, vnde venerunt, amandabo. Deinde conuersus ad Vfiōiū dixit: Hac nocte simulatque in Horizonte apparuerit Luna, celeritē contende Meacū, & mandata mea exequere. Hac sunt quæ Meficus supra nominatus nostro puero honorario retulerat.

Ceterum, vt rectius intelligatur institutum Regis, sciendū est nostros, in partibus maximē Meacensium, præcipuam operā collocasse in conuertendis hominibus genere nobilibus: ijs enim ad Deum conuersis, facile conuertuntur reliqui. Quod animaduertens Iacimus, credidit nos hoc quasi stratagemate vti ad occupandam potiūs Iaponiam, quā ad salutem animarum procurandam, & ideo ex Europa in Iaponiam venisse. Nam, vt supra inuenimus, immortalitatem animæ, inter alia falsa dogmata, habet loco somnij, impieque & absurdē credit, perinde hominum ac brutorum animas cum vita extingui. Hac eadem suspitione nixus, quam auxerat iam olim, antequam exulare iubermur, singulare studium Iusti Vcondoni in excitanda ad fidem nobilitate, idem inculcarat in aures Regis; qui tamen tunc declarauit se nihili hanc accusationem facere. Vt autem peruenit in regnum Scimo aduersus regem Salsumanum, & animaduertit multos Dominos cum asseclis suis factos Christianos, eosdemque magna inter se concordia deuinctos, & Patribus vehementer addictos: cœpit memoria repetere ea, quibus Iacimus eius aures quondam opleuerat; & intelligere, quod tamen falsè augurabatur, propagationem fidei incolumitati Imperij obfuturam. Atque hæc est vera causa auersionis, quam iam declarat, non autem vel legis Christianæ odium, vel Zelus erga idola: notum enim in vulgus est, quā parui faciat Cami & Fotochi, vti idioma te Iaponico appellantur; nihil quoque dubitat, alteram vitam, esse rem merè commentitiam, ac proinde leges eò spectantes nō esse nisi hominum decreta, ad gubernationem regnorum excogitata, vt terrore suppliciorum alterius vitæ mortales, tanquā fre-

no iniecto, a sceleribus arceantur.

Verū enim uero Taicosama tandem se colligens, & perpēdes,
nostra

nostra in Iapone commoratione salua permanens Lusitanorum
 commercia: intelligens quoque, quam ingenuè & sincerè, re-
 to omni ambitionis opumvè congerendarum studio, res Iapani
 gerent, ac denique legatione P. Visitatoris ab India Orientali
 Protege superioribus annis ad se, tunc Quabacundoam, in-
 tura, permotus nonnihil suam in nos indignationem temper-
 uit, eoque amplius nobiscum dissimulavit, quo cognovit nos
 nus in publicum prodire, minoreque libertate Evangelium pu-
 dicare, atque ita rationem aliquam sui Edicti habere.

Postea autem videns paulatim & alios religiosos ex Philip-
 nis nomine specioso Legatorum aduolare, & sic in Iaponiam
 disseminandam legem à se vetitam permanere: ac praterce-
 rior factus à Iaponiis negotiationes suas in Manila exercebat
 Hispanos hoc seculo noua regna sibi subiecisse, pristinam Iapani
 cionem renouare cœpit de Patribus, quasi isthuc venissent,
 tandem totam Iaponiam in suam redigerent potestatem.

Iam, vt redeamus, vnde discessimus, cum puer honorarum
 Organtino sententiam Regis narraffet, multis Christianis, vt
 præfò erant, visum fuit, Patribus quærendas latebras, & Tur-
 lamæ Ministris, si veniant, respondendum, eos Nangasackiam
 Episcopo profectos. Sed P. Organtinus clarè exponens suam
 sententiam: Quod, inquit, ad alios Patres attinet, sequantur
 filiù, quod placuerit; ego quid affecta huic meæ etati conueni-
 probè noui. Viginti & amplius annos Christianitatem haru
 tium Meacensium vtunque soueo & sustento, & nunc, cum
 pus est in publicum prodeundi, viliter coniciam me in latebras
 cum summa incumbit necessitas me meosque derelinquam. Ab-
 sit à me; sic enim nec diuino honori, nec vinculo quo Societas
 sum obstrictus, vnquam satisfacero. Quocirca Deo propicio
 summo diluculo me do in viam Meacum versus, vt in cruce ego
 vel certè vt naribus auribusq; mutiler, aut certè, vt mecum, Iapani
 cum Euâgelij prædicatore, id agatur, quod ijs collibirum fuerit.
 Hac audiens P. Rodriguez, certum sibi fixumque esse subiecit,
 comitari Patrem, & eandem periculi aleam subire. Mirati sunt
 circumstantes tantam virtutem, religiosorum pectorum pro-
 priam, & propositum collaudarunt: atque ita vterque Patrem
 gressus est conelauæ quoddam, in quo cum multis nobilibus mo-
 hieribus agebat Domina Iusta coniunx Augustini, ante annos
 plures à P. Organtino salutaribus aquis tincta. Quæ vt intellexit
 Patrem venire causa extremum precandi vale, & ad mortem Meacum
 cum properandi, sic repentè indoluit, vt ne verbulum quidè, nec
 lacrymâ

MORTE XXVI. CRUCIFIXORVM. 301

lacrymis & singultu interclusa, effari potuerit. At pater contrā
 tendere nullum hūc esse iusto dolori locum, & uti conueniebat,
 oratione caritatis plena eam cum sociis in omnes futuros euen-
 tus animare institit. Vidisses hūc bonos illos Christianos, alios ex
 vehemēti amore in Patrem tam antiquum vestes eius contre-
 ctare, alios vultu mœrorem, quo eorum pectus oppressum erat,
 exprimeret: alios dolorem intimis animi sensibus inclusum cre-
 bro gemitu prodere. Nec deerant, qui animosiores reliquis se co-
 mites Patri offerrent, & ut apparebat, ex corde dicebant, *Eamus*
& nos, & moriamur cum illo. Rebus omnibus in hac domo per-
 actis, Pater rediit ad domum nostram, & confestim curauit aduo-
 cari duos alios Patres, qui erant in ædibus Sachendonī: quibus
 cum paucis verbis exposuisset, quid intellexisset, quidque apud
 animum suum constituisset, vtrumque magna amoris significa-
 tione complexus, postera luce, hoc est nono Nouemb. iter Mea-
 cense cum P. Rodriguez comitante fratre nostro Paulo Amaeu-
 sa, aliisque Christianis, ingressus est. Fidelibus, qui Ozacæ degūt,
 hoc consilium partim magnum conciliauit mœrorem, dum vi-
 dent se destitui Patre sine spe vlla ampliùs eum videndi, partim
 etiam attulit gaudium, dum sibi persuadent Dominum nostrum
 hac via aditum sibi patefacturum ad illustriorem coronam, qua-
 lem solet generosis suis militibus pro sua diuina voluntate im-
 partiri. Ceteri duo Patres cum fratre Paulo Michi, aliique non-
 nulli Christiani, qui remanserant Ozacæ, confessione generali se
 ad idem compararunt, simulque rationem modumque præscri-
 pserunt, quemadmodum Ecclesiæ ornamenta supellexque dome-
 stica in tuto esse possint. Dum hæc agitantur, ecce nouus nuncius
 affertur, iram furoremque regis in solos Patres Franciscanos cō-
 uersum. Sub noctem verò eodem die præterea cognouimus Fari-
 mondi ministros venisse quidem ad dictorum Patrum ædes, sed
 vnum tantum inuenisse, nomine Martinum de Ascensione, qui
 hoc ipso anno è Philippinis aduenerat. Annotarunt igitur huius
 Martini nomen, & alterius cuiusdam Christiani, qui inseruiebat
 sacris Missæ, ac præterea duorum puerorum: relicta autem ibidē
 custodia, venere ad nostrum diuersorium, quibus obuiam proces-
 sit Christianus quidam, nomine Andreas Ongasauara, cum aliis
 quibusdam, affirmans ædes illas esse suas; etiam si certa quædam
 earum cubicula adsignasset P. Joanni Rodriguez, suæ Excellen-
 tiæ interpreti, in quibus commoratus fuisset Episcopus, cum per
 Ozacam iter haberet; nunc autem non esse ibi nisi tres, nempe
 fratrem illum Paulum Michi, alium, qui inseruiret Missæ, & ter-
 tium,

num, qui rem domesticam curaret. Duos reliquos Patres, qui
 bi erant, non nominavit, licet ante ministrorum adventum
 nixè rogassent Andream eiusque socios, ut liceret ipsis compe-
 re, tamque fortunatam cum reliquis aleam periclitari: si enim
 quiebant, constitutum est apud Taicosamiam vita nos exetera
 fra cogitamus de latebris. Adiungebant in hunc finem se reli-
 à P. Organtino. Verùm dicti Christiani nullum his precibus de-
 re locum. vnde & tribus tantum nominatis dimiserunt ministros
 bernatoris, qui in digressu mandarunt vicinis, ut illas adesi-
 stodirent.

Noctu deinde ad domum nostram venit Sachendonus cu-
 dam Domino Christiano, aliisque duobus, qui binos adduxerunt
 equos cum obfirmato animo per vim abducendi utrumque
 & deportandi Sacaium, novem passuum millibus Ozaca distans
 donec furor deferbuisset: cumque in re tam grati non latere
 famulis considerent, ipsi in comitatu Patrium esse decreverunt.
 Hic vehementer resistere nostri, & allegare, perferte ignominiam
 pro Christo, non esse aliud, quam sempiternam venari gloriam
 non alia de causa patrio excessisse solo; quàm ut in simili casu
 cumberent; adhuc, si Regi certum foret, nos debere in eius manibus
 venire, nullum humanæ arti superesse effugium: Quocirca de
 illa exire, non fore aliud, quam in discrimen capitis conjicere
 modò qui eos recepissent, sed etiam qui in procuranda fuga
 ram suam collocassent.

Hoc responso sic commoti sunt supradicti Domini, ut diu
 honoris zelo accensi, promiserint se nulla re à fide, quam suæ
 næ Maiestati deberent, & ab officio Christiani hominis prae-
 dis, recessuros: nequaquam tamen se permissuros; ut Patres
 manerent, quandoquidem tota persecutio videretur con-
 Patres Franciscanos: nec mora nostrorum in domo illa ad
 valeret, quam ad augendam Regis indignationem in omnes
 tres, omnesque totius Japoniæ Christianos. Quare neque ratio-
 rationi consentanea esse, propter particulare bonum paucorum
 in apertum periculum conjicere omnes. Denique rationibus ad-
 iungentes preces, coegerunt Patres in suam descendere scien-
 tiam, sed ea conditione, ut quando certò constaret Taicosamiam
 causa Euangelij Patres è medio tollere, ipsi quoque, ubicumque
 locorum essent, prodire in publicum possent & morti se offerre.
 Itaque exemplo B. Pauli, qui in re non dissimili Damasci per-
 se à fratribus in sporta demitti per muros, tandem domo egressi
 equos ascenderunt, comitantibus illis Dominis, qui iter illud po-
 dunt.

ditas, vestibus, quæ pallij loco sunt Iaponiis, breuiariisque in humeros reiectis, ingredi voluere Sacaium vsque: vnde post dies aliquot Ozacam reuerterunt.

DE IIS, QVÆ HOC TEMPORE TAM MEACI,
QVAM FVSCIMI ACCIDERVNT.

CAPVT III.

P. Organtinus simulatque ex puero honorario Farimondoni cognouit mandatum Domini ipsius, Christianum quendam dedita opera amandauit Meacum, vt duos fratres nostros in illa Residentia degentes redderet certiores: cumque postero die, qui erat nonus Decembris, sub meridiem illuc peruenisset, peracerbum hunc nuntium eis attulit: verum illi pro iucundissimo exceperunt, seque mutuo animantes in omnes futuros casus se communiuerunt, atque idem Iusto Vcundono aliisque quibusdam Christianis significarunt; qui ilico ad ædes nostras adularunt, vt vnâ cum fratribus tam honorificam mortem præstolarerent. Ac breui temporis spacio horum numerus accreuit. nã quàm primùm rumor inter Christianos percrebuit, mutuis exhortationibus accensi magna celeritate ad nos accurere.

Interea quidam è nostris fratribus spiritu caritatis in proximum, cuius damnum plus eum premebat quàm propriũ, impulsus, prospiciensque in huiusmodi casibus multa arcana prodi per scripta, & ideo posse multorum nobilium baptizatorum nomina perscribi, si ministri iustitiæ in domo literas aliquas reperissent, curauit diligenter omnes, quotquot inueniri poterant, ad nostros ab externis scriptas, quæri & comburi. Paulo post nostri cognouerunt Gibonosium vnum ex Aulæ gubernatoribus & administratorem Meaci, dicti, inferioris, vbi nostra est Residentia, custodes misisse ad obsidendam domum Patrum Franciscanorum, qui etiam in Meaco inferiore habitabant.

Dum hæc aguntur Meaci eodem die, qui fuit nonus Decembris, appellit P. Organtinus, cumque tribus milliaribus tantum distaret Meaco, ex Christianorum consilio præmittit Paulum Amacusam exploraturũ, quo loco res essent. Paulus colloquio habito cum diuersis Christianis redit ad Patrem, eodem loco vbi eum dereliquerat expectantem; commemorat, quid intellexerit, nempe iram Regis omnem potius in Franciscanos Patres quàm in nostros directam: itaque consultum fore, vt Reuerentia sua inibi nonnihil cunctetur, donec magis liqueat rei exitus.

Atque